

ZHODNOCENÍ PŘEDLOŽENÝCH NÁVRHŮ NOREM A NÁRODNÍCH PŘÍLOH Z PROJEKTU ISPROFOND Z HLEDISKA NORMALIZAČNÍHO ŘEŠENÍ

Ing. Ludmila Kratochvílová, ČNI

1. Předání výsledků řešení ISPROFOND na ČNI

Výstupy ISPROFOND týkající se norem byly předány na ČNI dne 21. 12. 2007 dopisem Pragoprojektu čj. Hm/Kn/289/06/OTR ze dne 19. 12. 2006. Předané dokumenty obsahují 3 svazky:

- Dílčí úkol DÚ 1 Asfaltové směsi za horka
- Dílčí úkol DÚ 2 Nátěry a kalové vrstvy
- Dílčí úkol DÚ 4 Nestmelené směsi a směsi stmelené hydraulickými pojivy

ČNI očekával předání výsledků nejpozději do 30.11.2006 (obdobně jako v minulých letech) tak, aby plynule bez jakékoliv prodlevy mohly být zadány navazující normalizační úkoly. Nyní je nejbližší termín pro oznámení řešení normalizačních úkolů až ve Věstníku ÚNMZ č. 03/2007, což způsobuje posun navazujících etap řešení a oddalování termínu ukončení úkolů.

Shrnutí: Opožděné předání způsobující další zpoždování prací. Přitom ČNI měl povinnost zrušit původní ČSN, které jsou v rozporu s EN pro směsi stmelené hydraulickými pojivy do 31. 1. 2005 a pro směsi zlepšené hydraulickými pojivy do 30. 11. 2006. Nejpozdější termín pro schválení ČSN EN pro asfaltové směsi je do 31. 12. 2007. ČNI se dostává do situace, kdy neplní povinností vůči CEN, a termín pro zavedení harmonizovaných EN pro asfaltové směsi a zrušení konfliktních ČSN (DOW: 1.3.2008) by byl dalšími odklady ohrožen.

2. Nedoložené výsledky ISPROFOND

Dílčí úkol 1 „Asfaltový beton“ je předán jako příloha k „Souhrnné zprávě za rok 2006“. Průvodní či souhrnná zpráva řešitele, ze které by byl patrný postup řešení, však chybí. Ve svazku je obsažen překlad pěti EN včetně národních příloh.

U dílčího úkolu 2 „Nátěry a kalové vrstvy“ v porovnání s obsahem není uveden bod 1 „Zpráva o řešení dílčího úkolu za rok 2006, není uveden bod 3 „Laboratorní zkoušky pojiv pro kalové vrstvy – Vyhodnocení výsledků zkoušek pojiv“. Dále není uvedena příloha 3 „Zkoušky emulzí a emulzních pojiv pro kalové vrstvy“ a příloha 5 „Zkušební úseky pro schválení typu kalových vrstev“. Svazek obsahuje pouze přílohu 1, 2 a 4 (překlady prEN, návrh původní ČSN).

Dílčí úkol 4 „Nestmelené a stmelené směsi“ je předložen jako příloha „Závěrečné zprávy za rok 2006“. Chybí průvodní zprávy řešitele, není zmínka o použitých podkladech, zdůvodnění navrženého řešení atd. Svazek obsahuje překlad 5 EN, ve čtyřech případech je národní příloha, a dále obsahuje návrh tří původních ČSN.

Shrnutí: Úkoly nejsou řádně doloženy „Závěrečnými zprávami“. Neobsahují jakoukoliv průvodní zprávu řešitele či informaci, ze které by bylo patrný postup řešení, způsob projednání, použité podklady, zdůvodnění návrhu národních příloh apod., včetně zdůvodnění navrženého řešení.

3. Neúplný předaný soubor norem a nesprávné řešení dopadů do ČSN

Dílčí úkol DÚ 1 „Asfaltové směsi za horka“ obsahuje překlady EN 13108-1 (+národní příloha NA)

EN 13108-2 (+NA)

EN 13108-5 (+NA)

EN 13108-6 (+NA)

EN 13108-7 (+NA)

- Chybí překlady 3 EN, které doplňují uvedenou řadu norem, a to konkrétně EN 13108-8, EN 13108-20 a EN 13108-21.
- Dále vůbec není řešeno, jakým způsobem se naloží s dotčenými původními ČSN 73 6121 Stavba vozovek – Hutněné asfaltové směsi a ČSN 73 6121 Stavba vozovek – Lité asfalty.
- Není konkrétní návrh, zda bude nutno zrušit normy zcela a zda bude doplňující či zbytková norma.

Shrnutí: Výstup dílčího úkolu DÚ 1 je neúplný a neřeší dopad přejímaných evropských norem do soustavy ČSN.

Dílčí úkol DÚ 2 „Nátěry a kalové vrstvy“ : Při porovnání „Obsahu“ v úvodu a vlastního obsahu celého svazku je

- v úkolu zahrnut pouze bod 2 „Textové a věcné porovnání prEN 12273 s ČSN 73 6130 Stavba vozovek – Emulzní kalové vrstvy. Chybí body 1 a 3.
- Z 5 příloh deklarovaných v „Obsahu“ jsou uvedeny pouze přílohy 1, 2 a 4, které obsahují překlady návrhů evropských norem prEN 12273 a prEN 12271, včetně návrhů národních příloh, a dále návrh revize původní dotčené ČSN 73 6129 Postřiky a membrány.

Shrnutí: Řešení norem Dílčího úkolu DÚ 2 je neúplné, není však prioritní problematiku, návrhy norem se v CEN teprve dokončují. Úkoly nelze nyní zařazovat do plánu TN, neboť nejsou známy výsledky hlasování členů CEN k návrhům norem. Podle programu prací CEN/TC 227 bude možné normy zařadit do plánu technické normalizace až v roce 2008.

Dílčí úkol DÚ 4 „Nestmelené směsi a směsi stmelené hydraulickými pojivy“ obsahuje návrhy norem (překlady):

ČSN EN 14227-1 (+ národní příloha NA)

ČSN EN 14227-2 (+NA)

ČSN EN 14227-3 (+NA)

ČSN EN 14227-4 (-)

ČSN EN 14227-5 (+NA)

ČSN 73 6125-1

ČSN 73 6227-1

ČSN 73 6127-2

- Chybí návrhy na řešení 5 EN, které doplňují uvedenou řadu norem, a to konkrétně EN 14227-10, EN 14227-11, EN 14227-12, EN 14227-13 a EN 14227-14.
- Chybí národní příloha k ČSN EN 14227-4. Přitom tato norma nahrazuje ČSN 72 2072-7 Popílek pro stavební účely – Část 7: Popílek pro stavbu pozemních komunikací a ČSN P 72 2081-12 Fluidní popel a fluidní popílek pro stavební účely – Část 12: Fluidní popel a fluidní popílek pro stavbu pozemních komunikací. DÚ 4 však tyto původní ČSN vůbec neuvažuje a nezmiňuje jejich náhradu.
- Je zbytečně uveden překlad EN 14227-5 Směsi stmelené hydraulickými silničnímu pojivy, včetně národní přílohy. Podle vyjádření VUMO s.r.o – CTN se hydraulická

silniční pojiva podle ENV 13282 v ČR nevyrobí, proto není nutné zavést normu překladem, postačí vyhlášení ve Věstníku ÚNMZ.

- U ČSN EN 14227-1, 2, 3, 4 a 5 je chybně uvedena náhrada ČSN 73 6125. Tyto normy nahrazují pouze ČSN 73 6124. K ČSN 73 6125 se vztahuje EN 14227-10 až 14, které však ISPROFOND vůbec neřeší.
- DÚ 4 nadbytečně řeší návrhy ČSN 73 6127-1 a ČSN 73 6127-2 pro technologie z prolévaných vrstev, tyto normy není potřeba řešit nyní, ale až po zavedení celého souboru EN pro stmelené směsi. Tyto ČSN nemají ekvivalent v EN.

Shrnutí: Řešení norem Dílčího úkolu DÚ 4 je neúplné, zcela chybí řešení 5 norem, chybně jsou řešeny dopady do původních ČSN. Převzetí EN 14227-1 Směsi stmelené cementem je již od roku 2004 smluvně uzavřeno se Silmos CTN.

4. Nerespektování dříve přijatých zásad pro tvorbu národních příloh

V národních přílohách ČSN EN řešených v ISPROFOND (DÚ 1 Asfaltové směsi a DÚ 4 Stmelené směsi) jsou upřesňovány a konkretizovány požadavky některých článků, kde je to umožněno. Upřesnění požadavků se týká i vlastností kameniva pro stmelené směsi a asfaltové směsi.

Přitom platné ČSN EN 13242 „Kamenivo pro nestmelené směsi a směsi stmelené hydraulickými pojivy“ a ČSN EN 13043 Kamenivo pro asfaltové směsi“ vydané v roce 2004 obsahují národní přílohy jednoznačně specifikují požadavky na kamenivo, tím že přiřazují kategorie jednotlivých vlastností kameniva účelu jeho použití, tedy definují třídy kameniva podle jeho použití podle dřívějších původních ČSN. V roce 2004 tak byly vytvořeny převodníky mezi novými a starými požadavky za široké podpory zúčastněných stran včetně MD ČR a na základě rozsáhlých porovnávacích zkoušek. Nyní jsou celé tabulky z těchto norem pro kamenivo převáděny do norem na směsi a parametry upravovány.

Shrnutí: Převádění požadavků a kamenivo do norem na „směsi“ je nekoncepční a nejsou respektovány postupy dohodnuté v roce 2003 a 2004, kdy na požadavek státu (MD ČR) - na základě řady porovnávacích zkoušek byly vytvořeny převodníky mezi požadavky původních ČSN pro kamenivo a novými požadavky na kamenivo podle evropských norem.

5. Rozborový úkol – podklad pro posouzení

V průběhu prvních měsíců roku 2006 nebylo vůbec jasné, jakým způsobem bude řešeno přejímání dalších norem (specifikací) z CEN/TC 227 Silniční materiály, neboť ČNI neobdržel žádný materiál od Sdružení či Pragoprojektu, jak komplexně zajistit přejímání dalších specifikací z CEN/TC 227, včetně řešení dopadů do soustavy ČSN. Přitom bylo potřeba navázat na normalizační práce Silmos CTN v roce 2005 a počátkem roku 2006, kdy byly zavedeny do soustavy ČSN evropské normy pro cementobetonové kryty vozovek a nestmelené směsi.

Vzhledem k tomu, že ČNI musí plnit svoje povinnosti s ohledem na dané termíny pro zavedení EN na národní úrovni a zrušení konfliktních národních norem, zadal ČNI v květnu 2006 řešení rozborového úkolu RU/0825/06, jehož zpracovatelem byl Silmos – CTN. Cílem úkolu bylo připravit řešení normalizačních úkolů tak, aby zpracovatelé těchto úkolů mohli bez problémů převzít projednané podklady a výstupy podložené objektivně vyhodnocenými závěry z výsledků řešení projektu ISPROFOND a následně zajistit převzetí EN překladem spolu s jejich kompletním zavedením do soustavy ČSN.

Výsledky řešení RU byly předány na ČNI v 5 svazcích dne 30.11.2006. Výsledky rozsahem překročily zadání, zpracovatel Silmos – CTN odevzdal navíc i zpracované návrhy norem,

národních příloh, doplňkových a zbytkových norem, včetně vysvětlujících a doplňujících komentářů, podkladů, a dalších materiálů o průběhu řešení.

Předaný RU sestává z následujících svazků:

Svazek 1 – Závěrečná zpráva

Svazek 2 – Dokumenty o průběhu řešení

Svazek 3 WG 4 Směsi stmelené hydraulickými pojivy - Skupina norem pro směsi stmelené popílky.

Svazek 4 WG 4 – Směsi stmelené hydraulickými pojivy - Skupina norem pro stmelené směsi a vrstvy

Svazek 5 WG 1 – Asfaltové směsi za horka

Shrnutí: RU představuje pro ČNI kvalifikované zpracování dané problematiky a je výchozím podkladem pro posouzení k zadání EN do plánu TN:

1. WG 4 (DU 4) – skupina norem pro směsi stmelené popílky předkládá kompletní návrh 3 ČSN EN s národními přílohami a 2 původních ČSN, které byly na pracovním jednání vysvětleny a projednány se zástupci největších producentů popílků v ČR (ČEZ, Dalkia) a TZÚS včetně jejich souhlasného vyjádření k zadání normalizačních úkolů.
2. WG 4 (DU 4) – skupina norem pro stmelené směsi a vrstvy předkládá zbývající evropské normy a doplňkové ČSN, nahrazující ČSN 73 6124 a ČSN 73 6125. Ani pro tuto druhou skupinu nebylo dodáno úplné věcné řešení z projektu ISPOROFOND, a proto je možné zadání normalizačních úkolů podle výsledků RU.
3. WG 1 (DU 1) – Součástí RÚ je dodání kompletních překladů všech EN i těch, které nebyly zahrnuty do prací ISPROFOND. Dopracováním NA a doplňkových norem se RU nezabývá s ohledem na stabilní základnu spoluřešitelů jednotlivých norem. Ve spolupráci a pod koordinací SILMOS, které v letech 2003 až 2005 připravilo dosavadní řešení, lze předpokládat úspěšné zpracování chybějících NA, ČSN i celého souboru norem pro asfaltové směsi.

6. Přehled dosavadních návrhů na zadání normalizačních úkolů do plánu TN

V průběhu roku 2006 ČNI obdržel několik písemných návrhů na zadání normalizačních úkolů do plánu TN (Sdružení ze 7.6.2006, MD ČR z 26.9.2006). Tyto návrhy se navzájem lišily zejména navrhovanými jmény zpracovatelů. V dopise Sdružení to byli individuální zpracovatelé, v dopise MD ČR to byli pouze hlavní řešitelé dílčích úkolů DÚ 1 Dr. Ing. Michal Varaus a DÚ 4 Ing. Jan Zajíček. Konečná verze zpracovaných návrhů norem, případně národních příloh, dodaná jako výsledek projektu ISPROFOND 21.12.2006 opět nese jména samostatných zpracovatelů norem (viz tabulky: přehled návrhů norem pro DÚ 1 a DÚ 2).

ČNI nemohl uvedené návrhy bez dodaných návrhů norem akceptovat, neboť postrádaly koncepční řešení, zajištění jednotného koordinovaného zpracovatele souvisejících skupin norem, systematickou náhradu existujících ČSN, termínové, finanční a věcné údaje nezbytné k projednání návrhů na zařazení normalizačních úkolů do plánu. Navržený postup zadání prací individuálním zpracovatelům se navíc zcela vymykal dosavadnímu postupu a smluvně sjednané koordinaci prací s Centrem technické normalizace SILMOS s.r.o., které v uplynulých letech úspěšně zajišťovalo převod a zpracování více než 170 EN a ČSN.

Zpracování neobjednaného druhého návrhu norem pro nestmelené směsi začátkem roku 2006 přineslo velké komplikace do vlastního řešení normalizačních úkolů a kromě celkového zdržení přineslo i nepřijatelné zpochybnění několikaleté praxe převodu EN do ČSN.

Shrnutí: Při zařazení normalizačních úkolů do plánu technické normalizace u komplikovaných norem s národními přílohami bude nadále ČNI vycházet pouze z předložených a koncepčně připravených návrhů norem a národních příloh tak, aby se nedokončené návrhy norem a případné rozpory v technickém řešení nepromítaly negativně do zdržení vlastních normalizačních úkolů.

PŘEHLED NÁVRHŮ NOREM – DÚ2 SMĚSI STMELENÉ HYDRAULICKÝMI POJIVY

ČÍSLO	NÁZEV	PRAGOPROJEKT			SILMOS s.r.o. RÚ
		SDRUŽENÍ 7. 6.	MD 26. 9.	ISPROFOND 20. 12.	
EN 14227-1	Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – Část 1: Směsi stmelené cementem pro podkladní vrstvy	Ing. Zajíček	Ing. Zajíček	P + NA Ing. Zajíček	P + NA Doc. Bílek
EN 14227-2	Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – Část 2: Směsi stmelené struskou	Ing. Stehlík	Ing. Zajíček	P + NA Ing. Stehlík	P (Ing. Stehlík)
EN 14227-3	Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – Část 3: Směsi stmelené popílky	Ing. Birnbaumová	Ing. Zajíček	P + NA Ing. Birnbaumová	P + NA Ing. Blažek
EN 14227-4	Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – Část 4: Popílky pro směsi stmelené hydraulickými pojivy	Ing. Štěpánek	Ing. Zajíček	P Ing. Stehlík	P + NA Ing. Vrtěnová
EN 14227-5	Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Část 5: Směsi stmelené hydraulickými silničními pojivy	Ing. Zajíček	Ing. Zajíček	P + NA Ing. Zajíček	P endorsement
ČSN 73 6124-1	Stavba vozovek – Kamenivo stmelené hydraulickými pojivy – Část 1: Provádění a kontrola shody stmelěných vrstev vyrobených v centru		Ing. Zajíček	/ (?) Ing. Zajíček	/ Ing. Blažek
ČSN 73 6124-2	Stavba vozovek – Kamenivo stmelené hydraulickými pojivy – Část 2: Popílková suspenze				/ Ing. Štěpánek
ČSN 73 6124-3	Stavba vozovek – Kamenivo stmelené hydraulickými pojivy – Část 3: Popílkový stabilizát				/ Ing. Štěpánek
EN 14227-10	Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Část 10: Zeminy upravené cementem				P + NA Doc. Bílek
EN 14227-11	Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – Část 11: Zeminy upravené vápnem				P + NA Doc. Bílek
EN 14227-12	Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – Část 12: Zeminy upravené granulovanou vysokopecní struskou				P (Ing. Stehlík)
EN 14227-13	Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – Část 13: Zeminy upravené hydraulickými silničními pojivy				P endorsement
EN 14227-14	Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Část 14: Specifikace – Zeminy upravené popílky				P + NA Ing. Blažek
ČSN 73 6125-1	Stavba vozovek – Zeminy upravené hydraulickými pojivy – Část 1: Provádění a kontrola shody stmelěných vrstev vyrobených na místě				/ Doc. Bílek

PŘEHLED NÁVRHŮ NOREM – DÚ1 ASFALTOVÉ SMĚSI ZA HORKA

ČÍSLO	NÁZEV	PRAGOPROJEKT			SILMOS s.r.o. RÚ
		SDRUŽENÍ 7. 6.	MD 26. 9.	ISPROFOND 20. 12.	
EN 13108-1	Asfaltové směsi – Specifikace – Část 1: Asfaltový beton	Dr. Ing. Varaus	Dr. Ing. Varaus	P + NA Dr. Ing. Varaus	P (Dr. Ing. Varaus)
EN 13108-2	Asfaltové směsi – Specifikace – Část 2: Asfaltový beton pro velmi tenké vrstvy	Ing. Bělohav	Dr. Ing. Varaus	P + NA Ing. Bělohav	P (Ing. Bělohav)
EN 13108-3	Asfaltové směsi – Specifikace – Část 3: Velmi měkká asfaltová směs				endorsement
EN 13108-4	Asfaltové směsi – Specifikace – Část 4: Vtlačovaný asfaltový beton (HRA)				endorsement
EN 13108-5	Asfaltové směsi – Specifikace – Část 5: Asfaltový koberec mastixový	Ing. Kašpar	Dr. Ing. Varaus	P + NA Ing. Kašpar	P (Ing. Kašpar)
EN 13108-6	Asfaltové směsi – Specifikace – Část 6: Litý asfalt	Doc. Ing. Hanzík, Ing. Žalman	Dr. Ing. Varaus	P + NA Doc. Ing. Hanzík, Ing. Žalman	P (Doc. Ing. Hanzík, Ing. Žalman)
EN 13108-7	Asfaltové směsi – Specifikace – Část 7: Asfaltový koberec drenážní	Ing. Meluzin	Dr. Ing. Varaus	P + NA Ing. Meluzin	P (Ing. Meluzin)
EN 13108-8	Asfaltové směsi – Specifikace – Část 8: R–materiál	Ing. Klíč	Dr. Ing. Varaus		P
EN 13108-20	Asfaltové směsi – Specifikace – Část 20: Zkoušky typu	Ing. Mondschein	Dr. Ing. Varaus		P
EN 13108-21	Asfaltové směsi – Specifikace – Část 21: Řízení výroby (u výrobce)				P
ČSN 73 6121-1	Stavba vozovek – Asfaltové směsi – Část 1: Provádění a kontrola shody				
ČSN 73 6122-1	Stavba vozovek – Asfaltové směsi – Část 2: Provádění a kontrola shody litého asfaltu				

P – překlad EN

NA – zpracovaná národní příloha

I – zpracovaný návrh ČSN

7. Závěrečné zhodnocení

Porovnání návrhů ČNI na řešení úkolů v plánu technické normalizace s výstupy řešení podle ISPROFOND je uvedeno v této tabulce:

	Návrh ČNI na řešení úkolů 2007 (podle podkladů RU)	Řešení podle výsledků ISPROFOND	Poznámka
DÚ 1 Asfaltové směsi	8 EN + 2 ČSN	chybí 3 EN + 2 ČSN	Společné dopracování NA a 2 ČSN
DÚ 2 Nátěry a kalové vrstvy	není prioritní pro řešení v roce 2007	2 EN + 1 ČSN	Plán NÚ 2008
DÚ 4 Stmelené směsi	8 EN + 4 ČSN	chybí 4 EN + 3 ČSN	ISPROFOND chybně neřeší dopady do ČSN 73 6124, ČSN 73 6125 ČSN 72 2072-7, ČSN P 72 2081-12
Celkový počet řešených úkolů	16 EN + 6 ČSN	chybí 7 EN + 5 ČSN	
Úkoly celkem	22 úkolů	chybí 12 úkolů	V ISPROFOND chybí 12 úkolů k pokrytí celkového řešení

Poznámka: Převzetí EN 14227-1 Směsi stmelené cementem pro podkladní vrstvy je již od roku 2004 smluvně uzavřeno se Silmos CTN (úkol č. 73/1981/04).

Závěr:

- Z porovnání podle výše uvedené tabulky jasně vyplývá, že výstupy řešení podle ISPROFOND jsou neúplné a nezahrnují více než polovinu úkolů, které je nutno zadat do plánu technické normalizace.
- Výsledky ISPROFOND obsahují nedostatky koncepčního charakteru.
- Výsledky ISPROFOND nelze zejména v oblasti DÚ 4 Stmelené směsi považovat za kvalifikovaný podklad pro zadání normalizačních úkolů do plánu technické normalizace ČNI.
- Vzhledem k uvedeným skutečnostem nelze zadat úkoly do plánu technické normalizace na základě výsledků ISPROFOND.